



# Cultuur rekent op draagvlak

een trans-Atlantische brainstorm over effectieve advocacy en strategische dataverzameling ten behoeve van het verbreden van het maatschappelijk draagvlak

*Verslag van het Boekmancongres op dinsdag 5 oktober van 9 tot 18 uur in Het Concertgebouw te Amsterdam. Georganiseerd door de Boekmanstichting in samenwerking met Het Concertgebouw en met medewerking van het Consulaat-Generaal der Nederlanden te New York en Kunsten '92*

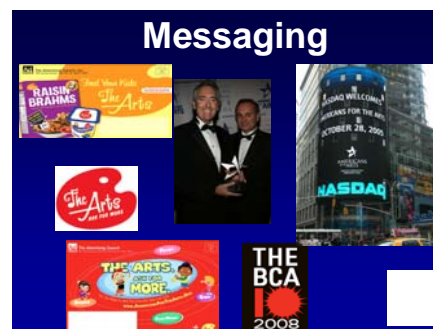


Vertegenwoordigers uit de gehele culturele sector hadden zich aangemeld voor de bijeenkomst *Cultuur rekent op draagvlak* in de kleine zaal van het Concertgebouw op 5 oktober. Op het programma stonden twee *keynote speeches* van medewerkers van de Amerikaanse *advocacy* organisatie *Americans for the Arts* ([www.artsusa.org](http://www.artsusa.org)). CEO Bob Lynch en vice-president van *Local Arts Advancement* Randy Cohen, gaven inzage in hun werkwijze. Ze deden dat op een bijzonder enthousiasmerende en betrokken manier, die de aanwezigen overduidelijk aanstak. Het wachten is dan ook op een Nederlandse pendant, die het draagvlak voor cultuur hier ten lande kan verbreden en de belangen van de gehele sector naar buiten kan brengen.

De zaal was goed gevuld toen Simon Reinink, directeur van Het Concertgebouw en moderator voor het ochtendgedeelte, de aanwezigen welkom heette. Na een korte inleiding door Margriet Leemhuis (ministerie van Buitenlandse Zaken) was het woord aan Bob Lynch. Hij begon met een persoonlijke noot over zijn eerste bezoek aan Amsterdam als driejarig jochie en onderstreepte het ontzag dat aan de andere kant van de Atlantische oceaan heerst voor de culturele rijkdom alhier.

Aan de hand van een overzicht van de kunstgeschiedenis vanaf de eerste grottekeningen liet hij zien dat ondersteuning van de kunsten van alle tijden is. Ook de problemen waar de kunstsector tegenwoordig mee te maken hebben, zijn niet alleen van deze tijd. In Amerika is de historische relatie met de kunsten zo mogelijk nog problematischer. De invasie in 1492 was er in zijn woorden een van *'non-arty people'*. Kunst is in de USA altijd een individuele aangelegenheid geweest en geen verantwoordelijkheid van de staat.

Daar lag een taak voor de *advocacy* organisatie *Americans for the Arts*. Hun taak was de mensen er van te overtuigen dat kunst niet iets extra's is. Doelstelling van de organisatie was *'all of the arts for all of the people'*. Uitgangspunt was dat iedereen daar beter van wordt. In tegenstelling tot wat er over het algemeen van de financiering van Amerikaanse kunstinstelling wordt gedacht, verdienen ze 60% van hun inkomsten zelf, 31% financiering, waarbij donaties het grootste deel voor hun rekening nemen.



Via Times Sq billboard en tvspotjes



Lynch benadrukte dat zij vooral het belang van kunst als hulpmiddelen in andere sectoren onder de aandacht van betrokkenen brengen. Als de overheden of andere financiers niet te overtuigen zijn van het directe belang van kunst, proberen zij ze te overtuigen van het belang van kunst in het onderwijs, in stadsontwikkeling, in internationale diplomatiek, voor de economie. *'What local politicians think is important'*. Kunst komt in hun top 8 van belangrijkste aandachtsgebieden niet voor, maar kan hier wel een ondersteunende rol in spelen.

Het viel sowieso op in het verhaal van Lynch dat hij zich verplaatst in de belangen die bij de te overtuigen partij spelen. Daartoe is het ook van belang de juiste persoon in te schakelen om de doelgroep te overtuigen. *'This is not Bob Lynch, but he finds them'*. Mensen in het bedrijfsleven kun je beter benaderen via een collega uit het bedrijfsleven dan direct. Daarbij wordt gebruik gemaakt van gerichte acties. Zo is binnen het congres eenderde voorstander van financiering van de kunsten, eenderde wil nergens in investeren en eenderde heeft geen duidelijke voorkeur. Die laatste groep is van belang aan je zijde te krijgen. De eerste groep heb je al en de tweede is verspilde moeite.



Zoek gedeelde belangen

De lezing van Lynch was doorspekt met *oneliners* die de werkwijze van *Americans for the Arts* kernachtig weergaven, zoals *'don't wait for them to come to you, go to them'*, *'arts are used, but not acknowledged'*, *'art is a secret weapon that we kept too secret'*. Inmiddels heeft zijn organisatie een wijdvertakt netwerk van betrokkenen die voor de belangen van de kunstsector inzetbaar zijn, zoals acteur Robert Redford, jazztrompetist Wynton Marsalis en popmuzikant John Legend. Het heeft de organisatie wel 25 jaar gekost voor zij dit netwerk op poten had gezet, maar de bevlogenheid van Lynch is er niet minder om geworden.



Na zijn aanstekelijke lezing was er nog ruimte voor vragen en het publiek maakte daar in ruime mate gebruik van om nog wat details van de succesformule aan Lynch te ontlokken. Hij concludeerde dat met deze bijeenkomst een eerste stap gezet is. Het is nu van belang de juiste personen te benaderen en snel tot actie over te gaan.

Na de pauze was het woord aan Randy Cohen die inzage gaf in het ontstaan en het belang van de *National Arts Index*. *Americans for the Arts* heeft deze index in het leven geroepen

om meer zicht op de ontwikkelingen in de kunstensector te krijgen en die te gebruiken om het belang van de sector te onderbouwen. *'Measure your treasures'*, zo vatte Cohen het belang van de index samen.



Randy Cohen tijdens het middagedeelte

spannend omdat zij tevoren geen enkel idee hadden of zich überhaupt wel amateurmusici aan zouden melden.

Cohen stak een even betrokken en levendig verhaal af als Lynch, terwijl bij hem de basis vooral uit cijfers bestond. Die cijfers gebruikte hij echter vooral om voorbeelden van succesverhalen uit de kunstensector te vertellen om meer publiek bij hun activiteiten te betrekken, zoals het *'rusty orchestra'* project, waarbij een orkest een oproep aan iedereen die een muziekinstrument speelde deed om zich aan te melden om samen met het orkest een voorstelling te presenteren. De aanmeldingen waren zo

overweldigend dat er zelfs meerdere voorstellingen gepland moesten worden. Voor het orkest was het

spannend omdat zij tevoren geen enkel idee hadden of zich überhaupt wel amateurmusici

aan zouden melden.

Aan de andere kant benadrukte Cohen het feit dat de kunstensector ook een economische bedrijfstak is, *'it's an industry, it's a business'*. De index levert allerlei interessante gegevens op vooral wanneer je wat meer op de details in gaat. Zo blijken bedrijfsgiften de laatste jaren als gevolg van de crisis minder te worden. Van belang is echter vooral dat het nauwelijks meer vanuit filantropisch oogpunt gebeurt, maar vooral als vorm van sponsoring en bedrijfsmarketing.

Moderator van het middagprogramma Cas Smithuijsen, directeur van de Boekmanstichting, nodigde Cohen na zijn lezing aan te schuiven om met Jamilja van der Meulen van het Centraal Bureau voor de Statistiek over de werkwijze van de *Arts Index* in gesprek te gaan. Hoewel zij haar best deed niet in een statistisch onderonsje met Cohen te gaan, was het gesprek voor niet-statistici niet altijd even interessant. Wel werd duidelijk dat het zo gemakkelijk nog niet is om vergelijkbare cijfers te verzamelen en die vervolgens in één index te verwerken.

Na een korte pauze reageerde Ilona Kish van het Europese forum voor kunst en erfgoed, *Culture Action Europe*, op de lezingen. Ze liet duidelijk merken jaloers te zijn op hetgeen Lynch en Cohen bereikt hebben, maar was evenzeer aangestoken door het enthousiasme dat beiden in hun lezing aan de dag legden. Een Europese evenknie van *Americans for the Arts* staat nog maar aan het begin. Onder de titel *'We are more'* is *Culture Action Europe* een campagne begonnen om bij de Europese Unie meer geld voor de kunsten vrij te krijgen.

Tot slot deed een aantal vertegenwoordigers van Nederlandse private fondsen en organisaties verslag van hun werkwijze. Adriana Esmeijer vertelde over de manier waarop het Prins Bernhard Cultuurfonds te werk gaat, Marieke van Schaik nam de culturele activiteiten van de Bank Giro Loterij voor haar rekening, Huub Blankenberg sprak namens de Vereniging Rembrandt en Margot Gerené legde uit wat



het Nederlands Uitburo zoal doet met de gegevens van hun publiek. Allen waren geïnspireerd door de wijze waarop *American for the Arts* zich zo succesvol en in samenwerking met alle partijen voor de kunsten inzetten. Ook gaven zij allen aan hun fondsen als een aanvulling op en niet ter vervanging van publieke gelden te zien.

Bob Lynch reageerde op de problemen waar de betrokkenen mee te maken hadden en drukte de aanwezigen op het hart, *'focus on what you can do'* en niet op wat je niet kunt. En wanneer het woord lobby of *advocacy* niet goed bij je doelgroep ligt, dan is er altijd nog *'decisionmaker education'*. Beperk je bij het overtuigen van overheden en andere financiers niet tot een beperkt aantal argumenten, maar gebruik die argumenten die bij je doelgroep het meeste resultaat hebben.



Zoals hij al eerder op de dag zei is het begin er met deze bijeenkomst. Het is nu zaak snel tot actie over te gaan. Lynch en Cohen wisten hun bevoegdheid op de aanwezigen over te brengen. Met de kennis en ervaring van *Americans for the Arts* moet dat kunnen lukken. Uitgebreide achtergrondinformatie over sprekers en bijeenkomst is te vinden op [www.boekmancommunity.nl](http://www.boekmancommunity.nl). Daar is ook de mogelijkheid om verder te discussiëren en meer foto's te bekijken.

**André Nuchelmans**  
Redacteur *Boekman*

Foto's © Klar van der Lippe en Bart Stuart

Het congres *Cultuur rekent op draagvlak* was een initiatief van de Boekmanstichting en werd mede mogelijk gemaakt door Het Concertgebouw, het Consulaat-generaal der Nederlanden New York en Kunsten '92.



BOEKMANstichting

 HET CONCERTGEBOUW



Kingdom of the Netherlands

**Kunsten '92**